

臺南市政府教育局
原住民族教育資源中心

原住民族語言學習市本教材

【排灣族】

中華民國 109 年 1 2 月

局長序

臺灣是個多元族群的社會，其中原住民族群為這塊土地賦予了豐厚的元素與特色，各族群擁有自己的文化、語言、風俗習慣和社會結構。對世界而言，臺灣原住民族是南島語系文化的重要根源，也是獨一無二的美麗瑰寶。目前經政府認定共有16族群42個方言別，根據內政部戶政司原住民族人口數統計資料，截至109年10月原住民族人口有575,967人，約佔臺灣總人口數2.5%。然而，臺灣原住民族語在文化延續上產生重大的危機，因此，如何在國民教育階段編製族語教材及保存多元的原住民族語言，便成為本局原住民族教育的重要政策之一。

臺南是個溫暖、友善的城市，歷年來推動族群教育不遺餘力。本市排灣族人約有2500多人，約佔本市所有原住民族人口30.6%；不論族群人數多寡，每一個族群都有受教育的權利，而族語教材編撰就是族群教育的一環。目前本市原住民族教育資源中心已完成排灣族語進階、布農族語、汎泰雅語、鄒族語、布農族語進階和阿美族語等六本族語教材，均有豐富的文本和學習素材。這本原住民族語言學習市本教材聚焦於排灣族語言，各章節分別以家庭、日常生活、年紀、上學、問候、家人與活動、家中生活、天氣與大自然等為主題，架構以課文、生詞、句型練習開始，接著以句型練習來加強聽與說，並運用歌謠教唱增加趣味；最後用文化小廣場介紹該主題的背景或相關知識。

108課綱以「核心素養」作為課程發展的主軸，我們希望學子能適應現在生活及面對未來挑戰，並具備知識、能力與態度；故本教材並不侷限於語言習得，在學習族語同時，學生也能廣泛探索排灣族的社會結構、文化特色，期盼學子不僅能認同與欣賞自己的族群文化，並提升自身的原住民族素養。

感謝原住民族教育資源中心夥伴及排灣族語教學支援工作人員盡心投入彙編教材，體現了課綱的基本理念（自發、互動、共好），並為永續原住民族教育文化的辛勞付出，期盼本教材的出版，能為排灣族語文化傳承貢獻一份心力。

臺南市政府教育局局長 鄭新輝 謹識

中華民國109年12月

鄭新輝

編撰群的話

語言是文化傳承的工具，是參與社會活動的入場券，也是人與人之間溝通的橋樑。而母語更是人一生中最早學習、最感到親切溫馨的語言，使用它會讓我們更愛自己的鄉土及同胞。

排灣族語是世界少數民族語言中的一部分，我們的祖先用它來延續排灣族的生命，用它來敘說神話故事、禁忌、歌謠……等，以教育下一代。許多的英雄事蹟及生活經驗都透過排灣母語傳達，使排灣族生生不息。

然而，排灣族人沒有文字的紀錄，口述傳承慢慢消失，再加上漢語普遍使用，使得排灣語漸漸被忽視了，許多排灣族人已經不會說排灣母語，尤其在都市長大的孩子，更擔心因為不會說母語而忘記了自己是排灣子弟。所以，在臺南市政府的大力支持及原住民族教育資源中心的指導下，族語老師們編出這本排灣母語教材，以日常生活為主題，例如：家庭、上學與天氣，並配合文本與生詞，藉由句型練習來強化聽與說，最後歌謠的教唱和文化小廣場、精美的手繪插圖都是要提升學習族語的樂趣。

期盼我們排灣子弟能善加運用此教材，學習排灣母語，也能由語言習得的點擴展到面，將我們的文化延續傳承並發揚光大。

目 錄

排灣族語書寫系統符號發音表.....	1
第 1 單元 ku kina qumaqanan(我的家庭).....	5
第 2 單元 kenamain(早餐).....	15
第 3 單元 cavilj(年歲).....	25
第 4 單元 inu a su tjumaq?(你的家在哪裡?).....	35
第 5 單元 kemasi valangaw aken(我從台東來).....	45
第 6 單元 gadu katua pana(山和河).....	54
第 7 單元 cemedas anga qadaw(太陽出來了).....	65
第 8 單元 qemudjalj(下雨).....	75
第 9 單元 vuteqiteqilj a qerepus(白色的雲).....	86
第 10 單元 kadjunangan(大地).....	96

排灣族語書寫符號發音表

1.元音（母音）：

呼 韻	開口呼	齊齒呼	合口呼
單韻母	a	i	u
	e		
複韻母	ay		
	aw		
聲 隨 韻 母	an	in	un
	en		
	ang	ing	ung
	eng		
母音 併列	ai	ia	ua
	au	iu	ui

2. 輔音 (子音):

發音方法		發音部位		唇音	舌尖音	捲舌音	舌面音	舌跟音	小舌音	喉音
		唇音	舌尖音	捲舌音	舌面音	舌跟音	小舌音	喉音		
塞音	清	p	t		tj	k	q	'		
	濁	b	d	dr	dj	g				
鼻音		m	n			ng				
磨擦音			c							
擦音	清		s							h
	濁	v	z							
邊音			l			lj				
顫音			r							
半元音		w					y			

3. 排灣族語字母（子音＋母音）發音表

母音 子音	a	i	u	e	ay	aw
p	pa	pi	pu	pe	py	paw
b	ba	bi	bu	be	bay	baw
t	ta	ti	tu	te	tay	taw
d	da	di	du	de	day	daw
tj	tja	tji	tju	tje	tjay	tjaw
dj	dja	dji	dju	dje	djay	djaw
dr	dra	dri	dru	dre	dray	draw
k	ka	ki	ku	ke	kay	kaw
g	ga	gi	gu	ge	gay	gaw
q	qa	qi	qu	qe	qay	qaw
m	ma	mi	mu	me	may	maw
n	na	ni	nu	ne	nay	naw
ng	nga	ngi	ngu	nge	ngay	ngaw
c	ca	ci	cu	ce	cay	caw
s	sa	si	su	se	say	saw
z	za	zi	zu	ze	zay	zaw
v	va	vi	vu	ve	vay	vaw
h	ha	hi	hu	he	hay	haw
l	la	li	lu	le	lay	law
lj	lja	lji	lju	lje	ljay	ljaw
r	ra	ri	ru	re	ray	raw
w	wa	wi	wu	we	way	waw
y	ya	yi	yu	ye	yay	yaw

排灣語書寫系統

含東排灣語、北排灣語、中排灣語、南排灣語

輔音 24 個：

發音部位及方式	書寫文字	國際音標
雙唇塞音(清)	p	p
雙唇塞音(濁)	b	b
舌尖塞音(清)	t	t
舌尖塞音(濁)	d	d
捲舌塞音(濁)	dr	
舌面塞音(清)	tj	c
舌面塞音(濁)	dj	
舌根塞音(清)	k	k
舌根塞音(濁)	g	g
小舌塞音(清)	q	q
喉塞音(清)	'	
舌尖塞擦音(清)	c	ts
唇齒擦音(濁)	v	v
舌尖擦音(清)	s	s
舌尖擦音(濁)	z	z
喉擦音(清)	h	h
雙唇鼻音	m	m
舌尖鼻音	n	n
舌根鼻音	ng	
舌尖顫音	r	r
捲舌邊音	l	
舌面邊音	lj	
雙唇半元音	w	w
舌面半元音	y	j

元音 4 個：

	書寫文字	國際音標
前高元音	i	i
後高元音	u	u
央中元音	e	
央低元音	a	a

- [註] 1. 輔音中捲舌塞音/dr/、舌面清塞音/tj/、舌面濁塞音/dj/及舌面邊音/lj/，在聖經公會則分別用 r、t、d 及 l 標示。
 2. 排灣語中表清喉擦音/h/的字母 h，大都出現在借詞中。

1

ku kina qumaqanan

一. 課文

malje lima men a taqumaqanan(tacemekeljan).

izua ti vuvu a vavayan, ti kama, ti kina, tiaken, kata ku kaka a vavayan.

kitulutulu aken itua kusiaw,

a ku kaka a vavayan itua yucing.

na mare kiljivaljivak amen a

taqumaqanan(tacemekeljan).

課文翻譯：我的家庭

我們一家人有五位。

有祖母、爸爸、媽媽、我、和我的妹妹。

我在國民小學讀書，

我的妹妹讀幼稚園。

我們一家人相親相愛。

二.生詞

族語	漢語	族語	漢語
malje lima	五位	kata	和
taqumaqanan	一家人	tiaken	我
tacemekeljan	一家人	vavayan	女生
vuvu	祖父；祖母	kitulu	學習
kama	父親	kusiaw	國小(漢語借詞)
kina	母親	yacing	幼稚園(漢語借詞)
kaka	泛指兄弟姐妹	kiljivak	關心愛護.

三.句型練習

1. malje lima amen a taqumaqanan.

masepatj amen a taqumaqanan.

matjelu amen a taqumaqanan.

2. malje unem amen a taqumaqanan.

malje unem mun a taqumaqanan.

malje unem tiamadju a taqumaqanan.

3. kitulutulu aken itua kusiaw..

kitulutulu aken itua kucung.

kitulutulu aken itua kaucung.

kitulutulu aken itua daigaku.

4. kitulutulu aken i gaku.

kivangavangavang aken i casaw.

semenasenay aken i tjumaq.

四.生活會話

1. mapida mun a taqumaqanan?

A:malje lima amen a taqumaqanan.

2. timaima mun a taqumaqanan?

A: izua ti vuvu a vavayan, ti kama, ti kina, tiakan, kata ku kaka a vavayan.

3. inuan sun a kitulutulu tucu?

A:kitulutulu aken itua kucing tucu.

4. inuan a kitulutulu a su kaka tjavulung a uqaljay?

A:kitulutulu ti kaka tjavulung a uqaljay itua kaucung.

5. anema su kitulutuluin tucu?

A:kitulutulu aken ta pinaiwanan tucu.

五.情境問答與詞彙語意

1.kusiaw anga su salasaladj a meqaca, aqu ini a na isaseljang sun a sema gaku?

A:ayatua tjavavulungan tiamadju, ini anan a djemalun a ku cavilj.

2.sini kiljivak aravac a su kaka tjaljaljak a vavayan na nu sika taqumaqanan, na kiljivak sun uta?

A:ui, na kiljivak aken uta, sipuljaljakan timadju itua nia sika taqumaqanan.

3.temavatavalj ta paday ti kama i _____.

A:kavuavuan B:veljeluan C:pana D:kalevelevan

4.uri_____ ta paday ti kina nusauni.

A:tjemuljak B:maisuu C:kemeretj D:tjemaletjal

六.衍伸詞與語法結構

1. kitulutulu—正在學習

例句:kitulutulu anan aken itua kucung tucu.

2. tulu—教導

例句:na mayatucu a tulu nua sinsu tjanuamen.

3. situluan—教學方式

例句:paka bulay aken ta situluan nua kina ni tjuku.

4. tuluanga—曾教導過

例句:tuluanga ni vuvu a vavayan tjanuamen ta tja sikudan.

5.aituluan—學習的地方. 學校. 教室

例句:aicu a aituluan nua sinvaudjan a kucung.

6.matatulu—互相教學相長

例句:azua marealjak a matatulutulu ta pinaiwanan a kai.

範例:

na _____ aken ta kucung.

A. kitulu B. situluan C. aituluan D. matatulu

七. 看圖說話

izua masepatj a tacekeljan, a na maqepuqepu i casaw ta umaq niamadju, a cemapacapa ta qalum i ljaviljaving ta pana, izua vuvu a uqaljaj a na qemiladj itua qaciljay ata vuvu a vavayan a na migacalj i tjaikanavalj, a maqacuvucuvung a uqaljaj cemapacapa ta qalum, a vavayan na penicipic ta zaljum a mangetjengetjez.

有一家四個人，聚集於屋外的河邊正在烤肉，爺爺坐在石頭上面，奶奶站在右邊，年輕的男生正在烤肉，而年輕的女生提著水過來。

八.歌謠教唱

甜蜜的家庭

1 2 | 3 .4 4.6 | 5 - 3 5 | 4. 3 4 2 | 3- - 1 2 |

a ku kinacemekeljan, na tjemengelangelay na mare

| 3. 4 4 .6 | 5 - 3 5 | 4.3 4 2 | 1--5 | i.7 6.5 |

kiljivaljivak amen a mare kakakaka nu ka ini a qaca

| 5 - 3 5 | 4.3 4 2 | 3- -5 | i.7 6.5 | 5 - 3 5 |

a nia umaq, na semeljeseljec nu ka ini a uzaizai, na seme

| 4.3 4 2 | 1 - - ° | 5 - - - | 4 - 2 - | 1 -2 - |

djalu a matjaljaljak na tje me nge lay

| 3 - - 5 | i.7 6.5 | 5 - 3 5 | 4 3 4 2 | 1 - - ° |

a kinacemeke jan ini a maqati a nu neka sun

cemekeljan 家人

/ 1 2 3 4 4 5 5 5 3 / 5 5 4 3 4 4 2 2 3 - - /

u ina cemekeljan na mare kiljivaljivak

1 2 3 4 4 5 5 5 3 / 5 5 4 3 4 4 2 2 1 /

izua ti kama ti kina madrusa men a mare kaka

5 5 1 7 6 5 5 5 5 3 / 5 5 4 3 4 4 2 2 3 /

na mare pusalasaladj ulja na suljivaljivatj

5 5 1 7 6 5 5 5 3 / 5 5 4 3 4 4 2 2 1 /

na mare tjengelangelay au ina cemekeljan

5- 4- 2- 1 1 2 2 3 / 5 5 1 7 6 5 5 5 3 / 5 5 4 3 4 4 2 2 1- - /

副歌 u-ina- cemeke ljan ulja na tarivarivak patje palalauta nga.x2

歌詞大意:這首歌謠是沿用甜蜜的家庭的歌曲，再以排灣族語來詮釋，

其詞意為我的家庭是非常溫馨，兄弟姊妹能相親相愛，雖然沒有大房子，但是很溫暖，雖然不是很富有，但是父母親很關愛，所以，我們的家庭不能沒有爸爸媽媽。

九.文化小廣場 ~~ 排灣諺語

kai ni vuvu

nu uri casaw itjen, tja parimasudjen anan a tja umaq, ayatua inika tjen a kemljang tua tja nasi, saka nu izua mangtjez a tja ljaqediqedi a tja qaljaqalja a kivala tjanuitjen, masiyaq itjen saka masuligu itjen uta.

長輩的訓誨教導:

我們出門之前，要先把家裡屋內屋外的環境整理乾淨，萬一有什麼不測，親友們聚集到家裡來時，才不會留下不好的印象，使名聲招損。

2

kenamain

一. 課文

A: medjama sun! kina.

B: ui, na kemesanga ken ta kenamain,

B: idu, kenamai anga kapi.

A: mayanan, uri gemisagis anan aken ta ku aljis.

B: pinaqupu anga uta lja!

A: ui, kemeljang aken.

課文翻譯:

早餐

A:媽媽，早安!

B:是的，我已經煮好早餐了，

B:來，一起吃早餐了，kapi。

A:等一下，我還要先刷牙。

B:你也要洗臉哦!

A:是的，我知道。

二.生詞

族語	漢語	族語	漢語
medjama	早起	uri. muri	將要
kemesa	煮	gemisagis	刷
kenamain	早餐	aljjs	牙齒
kenamai	一起吃早餐	pinaqup	洗臉
idu	來	pinaqupu	要洗臉
mayanan	等一下	kemeljang	知道；瞭解

三.句型練習

1.idu, kenamai anga!

idu, kencengelji anga!

idu, kaivi anga!

2.uri kimuremur anan aken.

uri keman anan aken.

uri pinaqpu anan aken.

3.pinaqpu anga lja!

veciku anga lja!

taqedu anga lja!

4.kemeljang anga ken!

purukuz anga ken!

pulingaw anga ken!

四.生活會話

1.na kenama anga sun?

A:ui, na kenama anga ken.

2. anema nu kenamain?

A: vurasi 、 vasa 、 cinavu 、 aradj ata djulis a nia kenamain..

3. na gemisagis anga sun ta su aljis?

A: ui, na gemisagis anga kan ta ku aljis.

4. na pinaqup anga sun?

A: ui, na pinaqup anga ken.

5. kemeljang sun tua ku sinitulu?

A: ui, kemeljang aken tua su sinitulu.

五. 情境問答與詞彙語意

1. nu kadjamadjaman, anemanema nu kenamain? anema su tjalja

tjengelayan a keman?

A: a nia kenamain nu kadjamadjaman, izua pang 、 tanpin 、 mantu 、 pauce 、

hanpaw 、 sanmince 、 miluku 、 tutjang ata naica.

2.kemeljang sun tu anemanema maqati a tja kanen i pana?

A:kemeljang aken, maqati a tja kanen a ciqaw、quzang、gang、qubequb、
tjulja、saili、la、qaidaw.

3._____ a qatia .

A:qaljemeqemeqem B.qapedapedang C:qadiadid

D:qaljesaljesaw

4.tjevetjeveng a qipu, ini a na _____ .

A:mazeli B.lumeljak C:mapulaw D:metad

六.衍伸詞與語法結構

1. kemeljang—知道

例句:kemeljang anga ken ta sini ikai ni vuvu.

2. kineljangan—智慧

例句:liaw. a kineljangan ni kama i kuliw.

3. namakakeljang—相互認識

例句:namakakeljang amen kati kaka i ranaw i tainan.

4. sinipukeljang—記號

例句:sinipukeljang cu a kasiw tu pakainu a djalan..

5.sipakeljakeljang—公告

例句:azua sini padjekec a vecik sipakeljakeljang na gukusiw a
pacugan.

6.keljangu—要了解

例句:keljangu ta sini pazazekatj ni tjaina.

範例:

liyaw _____ ni vuvu a vavayan..

A. keljangu B.kemeljang C.kineljangan D.sinipukeljang

七.看圖說話

itua qaquerengan:

itua qaquerengan, izua cukui a ita, sangel a ita kata tataqedan a ita. izua tinenaw, sipitj, sivecivecik, siquliquip, garuc itua cukui. izua macidilj a kaucung a uqaljaj a na qemiladj a pacucun ta sapitj, izua uta macidilj a kaucung a uqaljaj a na taqed ita tataqedan. .

圖片情境為房間裡的情景：

在一個房間裡，有一張桌子、一把椅子及一張床。桌上有電腦、剪刀、筆、橡皮擦、梳子。一個高中男孩坐在椅子上看書，另一個高中男孩在床上睡覺。

八.歌謠教唱

lalai

| 6 6 4[#] 6 7 | 7 7 i[#] 6 4[#] | 3 3 3 - | 3 6 6 7 |
la la i yu a i ari itulutulu

| 7 7 7 i[#] 7 | 6 4[#] 6 7 | 7 6 6 7 6 | 6 - |
i tua tja kai a pinaiwanan

| 6 6 4[#] 6 7 | 7 7 i[#] 6 4[#] | 3 3 3 - | 3 6 6 7 |
la la i yu a i ari senasena

| 7 7 7 i[#] 7 | 6 4[#] 6 7 | 7 6 6 7 6 | 6 - ||
i ulja tjen a natemalidu

| 6 6 4[#] 6 7 | 7 7 i[#] 6 4[#] | 3 3 3 - | 3 6 6 7 |
la la i yu a i ari ziyaziya

| 7 7 7 i[#] 7 | 6 4[#] 6 7 | 7 6 6 7 6 | 6 - ||
ni ulja tjen a nasaceqalj

副歌:

un na un na un na yu siya siya ne--
un na un na un na yu siya siya siya ne
un na un na unna yu siya siya ne--

詞意: 一起來學習排灣族語，一起來唱歌歡樂。一起來跳舞放鬆。

九.文化小廣場 ~ 排灣諺語

pinuljacengan ~ mare vuvu

孫子: vuvu!

祖母: keman sun ta pinuljacengan ?

孫子: anema cu ?

祖母: tjanaq tjanaq ayau tjanaq.

祖母: vuvu, ika tja kanen ta kingec, maburu(minvalak) a tja tjialj, aicu a tja kanen a iqayaw tjanuitjen, nakuya keman tua iqayaw tua zuma katua i vecekadan, nu keman itjen maitucu, pinuljacengan a aicu a tja papa.

祖母: vuvu, ika tja kanen a kingec, ui maburu itjen.

搖搖飯-祖孫情

小米和米加野菜一起煮，從鍋邊繞圈挖，祖母說:搖搖飯要這樣吃
「不可以吃鍋巴，只能挖自己面前的吃，不可以挖別人前面及挖中間
的部分，會被懲罰喔! 吃的時候要把邊邊吃乾淨，這是我們的搖搖飯」
(中間要留給長輩吃)。

3

cavilj

一. 課文

A:pida anga su cavilj?

B:tapuluq anga ku cavilj.

A:mapida su siruvetjek?

B: macidilj a tjavulung a uqaljaj, madrusa a tjaljaljak a vavayavayan.

A:pida anga cavilj na su kaka a tjaljaljak a vavayan?

B:unem anga cavilj nimadju.

課文翻譯：年歲

A:你幾歲了?

B:我十歲了。

A:你有幾位親兄弟姐妹?

B:有一位哥哥，兩位妹妹。

A:你較小的妹妹幾歲了?

B:她六歲了。

二.生詞

族語	漢語	族語	漢語
cavilj	年；歲	tapuluq	十
pida	幾；多少	unem	六
mapida	幾位；多少位	tjavulung a uqaljaj	哥哥
siruvetjek	親兄弟姐妹	tjavulung a vavayan	姐姐
macidilj	一位	tjaljaljak a uqaljaj	弟弟
madrusa	兩位	tjaljaljak a vavayan	妹妹

三.句型練習

1. tapuluq anga ku cavilj.

tapuluq sa lima anga ku cavilj.

drusa a puluq sa tjelu anga ku cavilj.

2. tapuluq anga ku cavilj.

tapuluq anga su cavilj.

tapuluq anga cavilj nimadju.

3. madrusa amen a mare kaka.

malje lima amen a mare kakakaka.

macidilj aken, neka nu ku kaka.

4. izua ti kaka a tjavulung a uqaljaj.

izua ti kaka a tjavulung a vavayan.

izua ku kaka a tjaljaljak a uqaljaj.

izua ku kaka a tjaljaljak a vavayan.

5. unem anga cavilj nimadju.

tapuluq sa pitju anga cavilj ni vais.

tjelu a puluq sa alu anga cavilj ni kama.

四. 生活會話

1. pida anga su cavilj?

A: tapuluq sa sepatj anga ku cavilj.

2. pida anga cavilj ni tjaina?

A: tjelu a puluq sa alu anga cavilj ni kina.

3. pida anga cavilj ni tjama?

A: sepatj a puluq sa tjelu anga cavilj ni kama.

4. pida anga cavilj na su kaka a tjavulung a uqaljaj?

A: tapuluq sa pitju anga cavilj ni kaka.

5. mapida su siruvtjek?

A: macidilj aken, neka nu ku kaka.

B: madrusa amen a mare kaka, izua ti kaka a tjavulung a vavayan.

C: matjelu amen a mare kakakaka, izua ti kaka a tjavulung a uqaljaj

kata ku kaka a tjaljaljak a vavayan.

6. mapida su qali(drava)?

A: tjuruvu a ku qali(drava).

五.情境問答與詞彙語意

1.mamamaw a nu cavilj a taseljaseljangan? singidan a nu sinakucungan a itaqeci?

A:ui, mamamaw a nia cavilj a taseljaseljangan, na sema kucung amen taicavilj a itaqeci..

2.tucu a kaljaljayaran ta nagemagalja aravac a saqetjuan, kemuda itjan a kiljivak sa ini a tja asepu?

A:ui, naremekutj aravac a saqetjuan, nakuya ini a tja kiljivak, iqumes itjen ta tja angalj 、ngudjus, isamulja itjen a pilima, maya sema ta katjuruvuan.

3.uri kemacu timadju tu tjelu a puluq ta tjapaq kata su kinacu a sepatj a puluq. pida nu kacuin_____.

A:unem a puluq B:drusa a puluq C:pitju a puluq

D:sepstj a puluq

4.liaw aravac a qatjulay i taladj ta _____ .

A:zaljum B:qipu C:gadu D:pana

六.衍伸詞與語法結構

1. cavilj—年；歲

例句:pida anga cavilj ni tjama?.

2. nucavilj—明年

例句:uri kitulu anga ta kusiaw ti kapi nucavilj.

3. taicavilj—去年

例句:na vaik amen a sema taihuku taicavilj.

4. sicaviljan—去年的

例句:aicu a ku tjukap sicaviljan a vinelian.

5.cinaviljan—一整年

例句:tjara cinaviljan cu a saqetjuan.

6.tacavilj—一年

例句:tacavilj anga ken i tainan.

範例:

_____ a vinelian a aicu a ku itung.

A. tacavilj B.nucavilj C.sicaviljan D.cavilj

七.看圖說話

maretimaljimalji a kinatjengelayan nua mare timalji a cavilj:

tapuluq anga ku cavilj, tjengelay aken a pacun ta sapitj. ti vuvu a uqaljaj, pitju a puluq sa lima anga cavilj, tjengelay a venecik ta kasiw; ti vuvu a vavayan, pitju a puluq sa drusa anga cavailj, tjengelay a temeçic ta sikau; ti kama, sepatj a puluq sa unem anga cavilj, tjengelay a pacun ta tilibi; ti kina, sepatj a puluq anga cavilj, tjengelay a semenay; a ku kaka vavayan, pitju anga cavilj, a ku kaka a uqaljaj, sepatj anga cavilj, tjengelay tiamadju a kivangavang ta bulu. na mare timaljimalji a nia kinatjengelayan.

圖片情境為每個年齡喜歡做的事都不一樣:

我已經 10 歲了，我喜歡看書。爺爺 75 歲，喜歡雕刻；奶奶 72 歲，喜歡勾背帶；爸爸 46 歲，喜歡看電視；媽媽 40 歲，喜歡唱歌；妹妹 7 歲，弟弟 4 歲，他們喜歡玩球。我們喜歡的事都不一樣。

八.歌謠教唱

maya qemaung (不要哭)

uwa uwa u kaka. maya maya qemaung.

(喔喔!我的弟弟(妹妹)呀! 不要哭! 不要哭!)

zangazanga ti ina. uwa uwa u kaka.

(媽媽快回來了, 喔喔!我的弟弟(妹妹)呀!)

azuwanga ti ina, maya maya qemaung.

(媽媽就快回來了, 不要哭! 不要哭!)

a dremadriyudriyur tuwa qutjivawvaw.

(她正提著螢火蟲照路, 趕著回來了)

zangazanga ti ina. uwa uwa u kaka uwa uwa u kaka..

(媽媽快回來了, 喔喔!我的弟弟(妹妹)呀!)

歌詞大意:揸著弟弟或妹妹, 哄著不要哭, 媽媽快回來了, 正提著螢火

蟲照路, 都照路回來, 可見很晚了, 嬰兒餓得不耐煩。

九.文化小廣場 ~~ 排灣諺語

seman maqacuvucuvung

aicu a seman maqacuvucuvung a kakudan nua sepaiwan, tja sinan pazangal aravac, a pitua uqaljaqaljay a vavayavayan, izua masan tjelulj a tja sisan maqacuvucuvung tua tja kakedrian, nu tjausipualjak tu drusa puluq a qadawa katua nu patje pitju a cavilj, izua tja seman maqacuvucuvung a palisian, itua kinacemkeljan a ipusengsengan taicu. saka nu djemaljun anga cavilj tu tapuluq katu tjelu a cavilj a patje tapuluq katu unem a cavilj, i qinaljan anga seman maqacuvucuvung taicu a palisian.

qau a seman maqacuvucuvung itua uqaljaqaljay, sema gadu tiamadju a kikasiw、pecungu, kitulu tua sikavaljut. qau a vavayavayan, vaik uta sema gadu a kiljaceng, sema pana kigang, aicu a tja kakedrian a uqaljaqaljay a vavayavayan nu makaya anga tiamadju masengesen, pai kimakaya anga a pucekelj aya tja susuan a kasicuayan.

排灣族的成年禮

成年禮在排灣族社會中是一項很重要的儀式，排灣族男女青年人一生中有三階段的成年禮，第一階段跟第二階段也就是出生 20 天左右及六至七歲在家族舉行，跟祖先祈福加持給予知識，第三階

段也就是十三至十六歲是參加部落的成年禮。

部落成年禮有測試男青年生存能力，男孩子則是測試生態知識及山林資源的利用；女孩子則是到山林裡面找野菜、野果等生存能力，通過成年禮儀式的男女青年就可以成家立業。

4

inu a su tjumaq?

一. 課文

A: inu a su tjumaq?

B: i gadu a ku tjumaq.

A: i dungdung ta gaku a su tjumaq?

B: ui, i dungdung ta gaku.

B: sa djemavadjavac aken a ljemita ta qadaw a sema gaku.

課文翻譯:你的家在哪裡?

A:你的家在哪裡?

B:我的家在山上。

A:你的家在學校附近嗎?

B:是的，在學校附近。

B:所以我每天走路上學。

二.生詞

族語	漢語	族語	漢語
djemavac	走路	inu	在哪裡?
djemavadjavac	正在走路	ljemita	每次
gadu	山; 山上	qadaw	太陽:天:日
gaku	學校	ljemita ta qadaw	每天
Tjumaq/umaq	家; 回家	sema	前往; 舌頭
idungdung	附近	sema gaku	上學

三.句型練習

1. i tainan a nia tjumaq (tapaw、umaq).

i tainan a nu tjumaq (tapaw、umaq).

i tainan a tjumaq (tapaw、umaq) niamadju.

2. i sinvaudjan a ku tjumaq (tapaw 、 umaq).

i 台南永康國中 a ku gaku.

i tjukuvulj a ku qinaljan.

3. nasecadja pagalju ta gaku a nia tjumaq (tapaw 、 umaq).

nasedut ta gaku a nia tjumaq (tapaw 、 umaq).

i dungdung ta gaku a nia tjumaq (tapaw 、 umaq).

i vecekadan ta qinaljan a nia tjumaq (tapaw 、 umaq).

4. djemavadjavac aken a sema gaku a ljemita ta qadaw.

venatevateq aken ta ku itung a ljemita ta qadaw.

pacucun aken ta tilibi a ljemita ta qadaw.

kitulutulu aken ta sapitj a ljemita ta qadaw.

四.生活會話

1. inu a nu tjumaq (tapaw 、 umaq)?

A: i sinvaudjan a nia tjumaq (tapaw 、 umaq).

2.inu a tjumaq (tapaw 、 umaq)niamadju?

A:i tjukuvulj a tjumaq (tapaw 、 umaq)niamadju.

3.inu a su gaku?

A:i 台南永康國中 a ku gaku.

4.inu a gaku na su kaka a tjavulung a vavayan?

A:i 台南女中 a gaku na ku kaka a tjavulung a vavayan.

5.inu a nu qinaljan?

A:i tjuabar a nia qinaljan.

6.inu a qinaljan nua su qali(drava)?

A:i kasuga a qinaljan nua ku qali(drava).

五.情境問答與詞彙語意

1. ru ljengeljeng aken tjai vuvu a kuliw a djemavadjavac, aqumaya
cug aravac a djemavac?

A: ayatua marekutj tu mekudresul a lingalingaw (kinacavacavan),
avan nu sidjavadjavac a ljemita ta qadaw a undu.

2. lemuqem aravac cu a saqetjuan a ljayar tucu, ini su arekutj?

A:marekutj aken aravac, ulja tjen a napasusu tua sinipapaulingaw
nua sihu, sa paka qeceng itjen ta baiking 、 duku a saqetjuan.

3.azua umaq nia men a _____ .

A:kinaizuanan B.kinacemekeljan C.karakudanan D.kakanan

4. gemalju nu djemavac azua vuluvulung; ini a _____.

→A:djaljaw B:kedremel C:qaljeceqec D:macam

六.衍伸詞與語法結構

1. djemavac—走路

例句:uri djemavac aken a sema gaku..

2. djemavadjavac—正在走路

例句:djemavadjavac a sema gaku a ljemita ta qadaw ti vuvu i danaw.

3. sidjavacan—走路的樣子

例句:aqu na maitazua sidjavacan ni vuvu i tjukar.

4. djadjavacan—步道

例句:avan cu a qinaciljay a djadjavacan a undu nimadju.

5.rudjavac—經常走路

例句:rudjavac a sema vavua ti vuvu i kivi.

6.djinavacan—走過；害蟲爬過

例句:djnavacan cu a ku piqay nua qatjuvitjuvi.

範例:

_____ amen ta aicu a djalan.

A.rudjavac B.sidjavacan C.djadjavacan D.djinavacan

七.看圖說話

nu kadjamadjaman a sisagakuan a milingan:

nu sisagakuan a milingan a kadjamadjaman, natemalidu aravac a paljing nua gaku, a sinsi izua kilailaing tua situ a cemalivat ta djalan, izua qemayaqayam tua culjuan na kinacavacavan nua situ, a mareka situ, izua djemavadjavac, izua na kizidingsiya, izua na kiutubay a sinatjez na kina, izua na kihaya a sinatjez na kama, na salim aravac a i paljing na gaku.

早晨上學時間學校門口情境:

早晨上學時間，學校門口非常的熱鬧，老師們，有的在引導學生過馬路，有的在門口量學生的體溫；學生到校的狀況，有的自己走路，有的騎單車，有的由媽媽騎摩托車送來，有的搭爸爸的車到校，學校門口非常忙碌。

八.歌謠教唱

isaceqalj

| 5 7 5 2 | 5 - - 7 2 | 3 2 7 5 - 5 | 5 - - 5 |

u i sa ce qa lju tja ya in ai lja

se na se na i ya pa si qa ca i lja

| 2 2 2 7 2 | 2 - - 3 2 7 | 5 7 2 3 2 7 | 5 - - 5 |

u i sa ce qa lju tja ya in ai lja

zi ya zi ya ni ya ma pu lja t ai lja

| 2 - - 2 3 7 | 5 - - 5 2 7 2 | 3 2 7 5 - 5 | 5 - - ||

si ni yi yu se lja se lja ngi

sa tjen na te ma li du li du

詞意：(1) 一起來輕鬆歡樂跳舞。(2) 大家一起來高聲歡唱，

盡情跳舞，讓我們歡喜快樂。

九.文化小廣場 ~~ 排灣諺語

semiljeva(paseljavak) a kakudan

izua ka ita qadaw, uri kacuin aken ni kama kati kina a sema vavua a masengseng, pazazekatj ti kama tjanuaken tu qemeljev ta paljing, ljakua maya sa kemezekez aya. inika ken a pulingalingaw, ku kivadaqen ti kama, sa pasemalavi aken ni kama a mayatucu,” tja kiljivak a aicu “aya, si pasemalamalaw tua tja ljaqediqedi tu a nia umaq nu umaq uta, pacunu anga tja umaq, a i tjumaq a lami a nemanga a turivecan, makaya tiamadju a malap tu sicekau, saka nu tja kezekezen a paljing, matu inika tjen a tjengelay tu saqumaqanen a tja umaq.

ka ljecasaw amen, na tjemaula pitua garaljigalj ti kama tu drusa caulan(qarut) a vurasi, aicu tja sini padjulu tua tja ljaqediqedi tua timanga, makaya tiamadju a malap a kimadju, aicu tja nanguaq tua tja sipavai tjaiyamadju, tja saceqalj tja sarenguaq a varung niamadju. aicu a tja masaseljevaljeva (mapaseljavaljavak) a kakudan, masan tja kakituluhan itua tja qinaljan tucu, namayatucu a tulu ni kama tjanuamen. “nakuya tja vudiljen a tja manguaqan, tja sikamamamaw kumalji a kitjen a tjarakedrikedri anga” .

分享文化

有一天，父母要帶我去山上工作的時候，我爸爸吩咐我關上門，但不要上門問，我不懂為什麼特別上前問原因，父親告訴我，這是一種”語言“，告訴鄰居我們的家就是他們的家，請幫我們照顧，屋裡所有的食物和炊具(柴、鹽、火柴、鍋、盆)他們可以任意使用，換言之，

門上了門就是告訴他們不希望有人進屋子。

當我們出門前，父親在門邊的石板長凳上，堆放了約兩餐份的地瓜，也同樣向父親提出疑問，父親告訴我，這是為鄰居需要時預備的，他們可以自行來拿，這要比我們直接給他們，會讓他們自在一點。這種互助的動作，變成部落族人的共同教育，父親說，我的父親是這樣教導我們的“好處不要獨享，即使大家分得一點點也要共享”。

5

kemasi valangaw aken

一. 課文

A: kemasinu sun selep?

B: kemasi valangaw aken.

A: uri semainu sun nutiaw?

B: uri sema qakaw aken nutiaw .

A: kigalju anga i djalan!

B: ui, masalu!

課文翻譯：我從台東來

A:selep，你從哪裡來？

B:我從台東來。

A:你明天要去哪裡？

B:我明天要去屏東。

A:路上小心！

B:是的，謝謝！

二. 生詞

族語	漢語	族語	漢語
kemasi	從....	semainu	去哪裡？
kemasinu	從哪裡來？	nutiaw	明天
valangaw	台東	akaw	屏東
uri	將要	kigalju	仔細；慢
sema	到；前往	djalan	路；路上

三. 句型練習

1. kemasi sinvaudjan aken.

kemasi gaku aken.

kemasi tjumaq aken.

2. kemasinu sun tasauni?

na kasinu sun tatiaw?

kasinu sun a caucau?

3. uri vaik aken a sema takaw nutiaw.

uri vaik aken a sema gaku nusauni.

uri vaik aken a sema tjumaq tucu.

4. uri semainu sun nutiaw?

mainu sun nusauni?

semainuinu sun tucu?

uri pasainu sun?

5. igalju anga!

galju anga i djalan!

galju anga nu sema djalan sun!

四.生活會話

1. kemasinu sun a caucau?

A:kemasi valangaw aken a caucau.

2. na kemasinu sun tasauni?

A:na kemasi sinvaudjan aken tasauni.

3. na asinu sun tatiaw?

A:na asi akaw aken tatiaw.

4. uri semainu sun nutiaw?

A:uri vaik aken a sema takaw nutiaw.

5. mainu sun nusauni?

A:vaik aken a sema gaku nusauni.

6. semainuinu sun tucu?

A:vaivaik aken a sema vavua tucu.

7. na kemasinu timadju?

A:na kemasi tainan timadju.

8. muri semainu mun nutiaw?

A: muri sema valangaw amen nutiaw.

五.情境問答與詞彙語意

1.aqu gemalju mun a mangetjez a iqepu, manu ljiacadja nu kinaizuanan?

A:ui, ljiacadja pagalju a nia kinaizuanan, sa liaw a paridring uta i djalan.

2.nu pulavay sun tu tjelu a qadaw, uri semainu sun a kivantavang?

A:nu pulavay aken tu tjelu a qadaw, uri vaik aken a sema ta qinaljan nua ku qalialian(dravadrava) a kivantavang.

3.uri _____.ta qau ti kama nutiaw.

→A:maisu B:semeqas C:tjemaletjal D:tjemevas

4.temaletalem ta paday ti kama i _____.

→A:pana B:veljeluan C:kavuavuan D:kalevelevan

六.衍伸詞與語法結構

1. igalju—慢點；小心

例句:sarukuya a djalan igalju a djemavac.

2. gemalju—慢

例句:gemalju aravac nu karakuda timadju.

3. igaljuanga—慢走了

例句:igaljuanga nu vaik sun lja!

4. maigalju—仔細

例句:maigalju ti tjuku ta kemudanga.

5.asigaljugalju—因而延遲；故意慢

例句:macelaqut a parimasudj a sigaljugalju nimadju.

6.sigaljuan—散漫

例句:tjemalaw azua sigaljuan ni vais.

範例:

djalut a djalan _____ nu cemalivat sun.

A. gemalju B.maigalju C.igalju D.sigaljuan

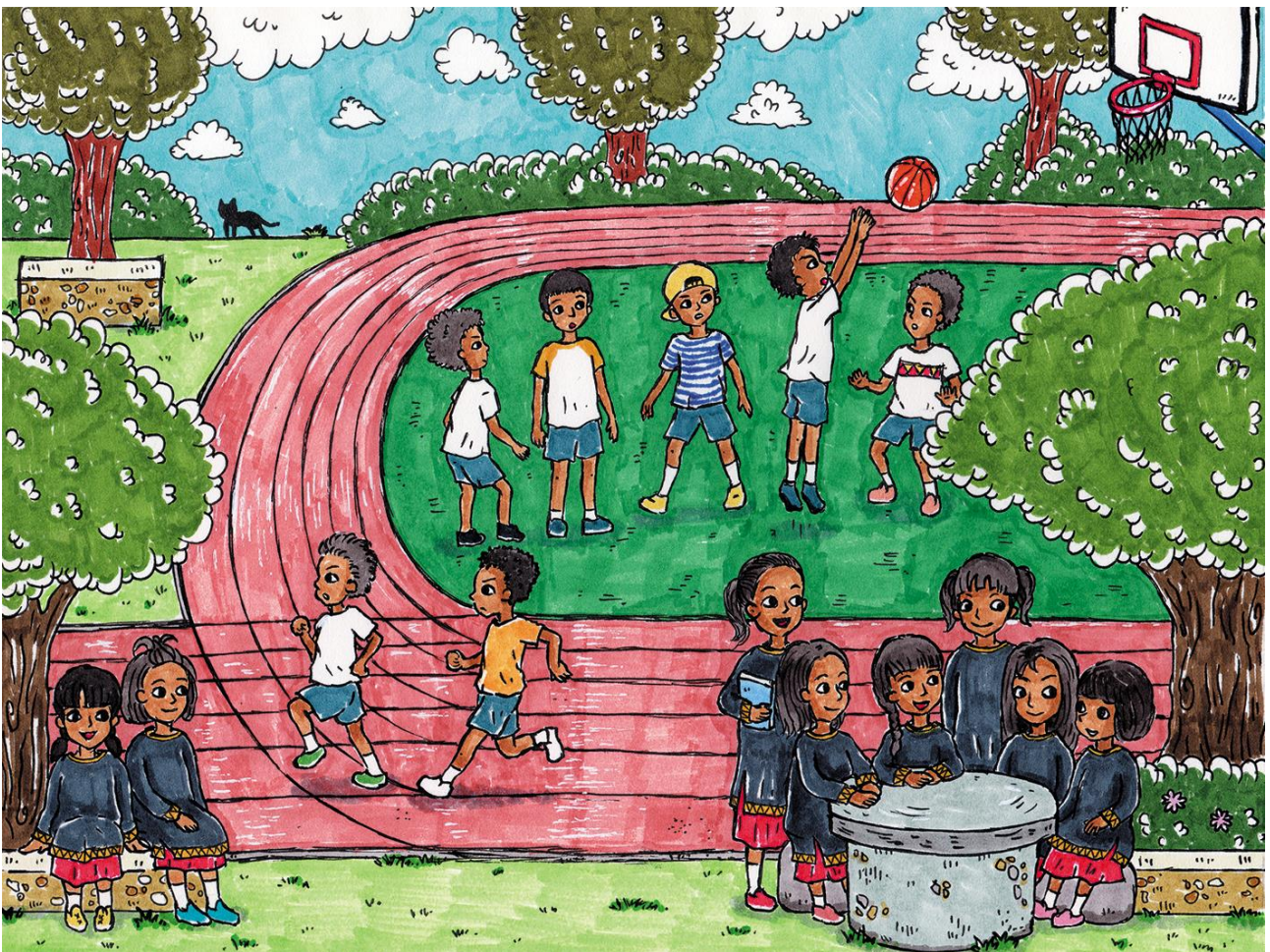
七.看圖說話

pautez a kitulu na situ, sa itua aintuluqan a kivantavangavang tiamadju:

izua venuljuvuljuq a paljetaladj ta bulu a malje lima a uqaljaqaljaj, izua galugulugu i teku ta liljing na kasiw a malje unem a vavayavayan, izua mintulutuluq a madrusa a uqaljaqaljaj, izua madrusa a vavayavayan a na semekez i teku ta zuma kasiw.

圖片情境為學生下課時在操場活動的情景：

大家在操場上活動，五個男孩在投球，六個女生在樹下聊天，兩個男生在跑步，有兩個女生在另一棵樹下休息。

八.歌謠教唱

mapuzangal

| 5 3 2 i 3 2 | i i i 6 5 3 | 5 3 2 i 3 2 | i i i i i- |

idu idu uqaljaqaljaj lja idu idu vavayavayan

| 2. i 6. 5 | 6 5 3 2 1 - | 5. 6 i 6 |

na mapuzangal na maqepuqepu ki samu lja

| 5 3 5 6 i | i. 6 5 6 5 | 3 3 2 2. 5 |

mulja imaza tua tja kay a paiwan hu

| 3 3 2 1 - | 1 2 3 6 | 5 2 3 5 3 2 | 1 1 1 - ||

i yan hu hai yan hu i yan nalu hu hai yan

詞意：男女生們一起來，一起在這裡聚集認真學習排灣族語。

九.文化小廣場 ～～ 排灣諺語

kinakeluan nua ku kuljay

tjaucikel ni kina: “aicu a imaza i Tjukuvulj mana kinakeluan nua ku kuljay, sa aicu a imaza na macacaing katua ku nasi” aya.

qivu anan ti kina a mayatucu: “ kavalanga mun! kavalanga mun! ”
ayaya lja ti kina, “tasicuayan a vavayavayan sema vavua a palalaut, sinevalj a aljak, tjiniyak a macidilj, mayanga tinuqulj a vurasi, kavalanga mun! ” aya lja ti kina.

臍帶落地之處

媽媽說：“德文這個地方是我臍帶落地之處，意即此地與我生命相連”。

媽媽又說：“你們真的很幸福，很幸福！以前的排灣女性每天都要去山上務農，揸一個孩子又牽一個孩子，頭又頂著地瓜，你們真的很幸福！”。

6

gadu katua pana

一. 課文

nanguaq aravac a kadjunangan(kinaqadavan) avuaq .

qemaljuqaljup ti kama i gadu.

venatevateq ti kina i pana(veljeluan).

kivangavangavang amen katua ku kaka a uqaljaqaljay i tjumaq.

課文翻譯：山和河

今天天氣很好。

爸爸在山上正在打獵。

媽媽在溪邊正在洗衣服。

我和兄弟們在家裡一直玩耍。

二.生詞

族語	漢語	族語	漢語
gadu	山；山上	qemadjup	打獵
pana	河	qemaljuqaljup	正在打獵
veljeluan	溪	venateq	洗衣服
katua	和	venatevateq	正在洗衣服
nanguaq	好	kivangavang	玩耍
kadjunangan kinaqadavan	天氣；天候； 天色	kivangavangavang	正在玩耍
avuaq	今天	tjumaq	家裡；回家

三.句型練習

1. nanguaq a kadjunangan(kinaqadavan) avuaq.

nakuya a kadjunangan(kinaqadavan) avuaq.

naveljelem a kadjunangan(kinaqadavan) avuaq.

qemudjaqudjalj a kadjunungan(kinaqadavan) avuaq.

2. qemaljuqaljup ti kama i gadu.

karakudakuda ti kama i kuba(kusi).

pacucun ta tilibi ti kama i tjumaq.

3. venatevateq ti kina i tjumaq.

kemesakesa ti kina i kakesan.

semuasuap ti kina i casaw.

4. kivangavangavang amen i casaw.

kitulutulu amen i gaku.

venecivecik amen i aituluan.

mekekelj amen i aintuluqan.

四.生活會話

1. namakuda kadjunungan tasauni?

A:nanguaq a kadjunungan(kinaqadavan) tasauni.

B:nakuya a kadjunungan(kinaqadavan) tasauni.

C:naveljelem a kadjunungan(kinaqadavan) tasauni.

D:qemudjaqudjalj a kadjunungan(kinaqadavan) tasauni.

2. namakuda kadjunungan i tjanumun tucu?

A:nanguaq a kadjunungan i tjanuamen tucu.

B:nakuya a kadjunungan i tjanuamen tucu.

C:naveljelem a kadjunungan i tjanuamen tucu.

D:qemudjaqudjalj a kadjunungan i tjanuamen tucu.

3. na qemaljup anga sun?

A:ui, na qemaljup anga aken.

B:ini, ini anan a ku vaik a qemaljup.

4. saigu(macaqu) ti tjama qemaljup?

A:ui, saigu(macaqu) aravac a qemaljup ti kama.

5. saigu(macaqu) sun a venateq?

A:ui, saigu(macaqu) aken a venateq.

6. tima kisan venateq i tjumaq tjanumun?

A:ti kina kisan venateq i tjumaq tjanuamen.

7. tima su salasaladj a kivantavang i gaku?

A:ku qalialian(dravadrava) a ku salasaladj a kivantavang.

8. tjengelay sun a ljemanguy i pana?

A: ini, ini a tjengelay aken a ljemanguy i pana.

五.情境問答與詞彙語意

1.tjuruvu a tjengelay a semenay, tjengelay sun uta a semenay? aqumaya?

A:ui angata, tjuruvu a kacalisian a tjengelay a semenay, tjengelay aken
a semenay uta, ayatua a semenay uri sika tarivak nua tja
kinacavacavan.

2.nu padjaljun ta tja palisian i qinaljan, vaik a uqaljaqaljay a qemaljup a
sema gadu, na kiciur anga sun a qemaljup?

A:ui, nu kalja palisian a i qinaljan, vaik a qemaljup a uqaljaqaljay,
lajakua ini anan a ku kiciur a qemaljup.

3.a _____ ata valanga maqati a sipaisu.

A:qaselu B.tjakit C.siqunu D.kasiw

4.kakuljakuljayan ca mareka ricing nua kasiw, ini a _____ .

A:qacaqaca B.kakudrakudralan C.sevesevec D.vikiviking

六.衍伸詞與語法結構

1. qemaljup—打獵

例句:na vaik a qemaljup a sema gadu ti kuliw tatiaw.

2. qemaljuqaljup—正在打獵

例句:qemaljuqaljup ti kapi i gadu.

3. qaqaljupan—獵區

例句:na mapenetj a qaqaljupan nua cinunan.

4. qinaljup—獵物

例句:qinaljup niamadju azua sacemel tasauni.

5.qinaljupan—曾獵過

例句:imaza qinaljupan ta kudrakudral a vavuy ni kama.

6.siqaljupan—打獵規則

例句:masan lialiaw a siqaljupan nua ramaljemaljeng.

範例:

icaquaquan a _____ ti kapi ta kama.

A. siqaljupan   B.qinaljupan   C.qemaljup   D.qaqaljupan

七.看圖說話

qemuqizip i gadu:

liyaw a kasiw i gadu, izua tjelu a lava a minlayalayap itua kasikasiven, izua drusa pucauan a nataqed i vavaw ta kudrakudral a qaciljay, izua ita cumay a na qemiladj i teku ta kasiw, izua anan a liyaliyaw a viyadr a semenasenay i vavaw ta kasiw.

圖片情境為山上動物：

在山林裡，有很多樹木，有三隻飛鼠在樹間飛翔，兩隻猴子在大石頭上睡覺，一隻熊坐在樹下，還有很多蟬在樹上唱歌。

八.歌謠教唱

pakakeljangi

| 3 3 6 5 3 5 6 | 2 2 3 2 1 6 1 6 | 1 1 1 1 | 6 1 2 1 | 6 6 1 6 - - |

kemesi nu mun uri pasai nu mun tagidugidu a men i tja nu mun

| 2 2 2 1 | 6 3 2 3. 5 | 3 3 3 3 3 ! 6 |

se va ra ngaw a men kemasi pang gui a men

| ! 6 6 5 6 5 3 | 2 3 5 6 2 1 6 | ! 6 6 5 |

pasase djagudjaguy pakakelja kelja ngi idu idu

| ! 6 6 5 | 3 5 5 1 2 3 | 2 2 3 2 3 2 1 6 |

ari ari patja tjiyatji yaki mamau itjen a sepaian

| 3 3 5 6 5 3 | ! 6 6 5 3 2 1 | 3 2 1 6 1 | 6 - - - |

kasi vurung a tja vuvu tjasi zangazangalan a mapuljat

歌詞大意:你們來自何方，你們往何處，我在欣賞你們，我們來自台東，我們來

自大武，來相互親切，來相互認識，來一起來手牽著手，我們是排灣

族，因為我們是大武山的後裔，努力，大家再努力。

九.文化小廣場 ~~ 排灣諺語

kakudan nua ruqaljuqaljup

aicu a kisan qemaljup a cinunan nu ayaitjen, sinan pazangal aravac itua tja qinaljan, mavan anga nu kisasusuan kakicualan nua ramaljemaljeng tu situlu tua tja maqacuvucuvung, a tja aljak tja vuvu a tjaivilivililj, izua cu a tja kicualan tua patjara kakudan nua ruqaljuqaljup. nu malap ta sacemel a ruqaljuqaljup, tjara sisangas anan a vaik a paqaljaj tua tja mazazangiljan, sa tja sipangapangalj anga tua tja sikataqaljan, nakuya maramilj nakuya tja kanen a macidilj, tja sipangapangalj ta tja sikataqaljan.

a ruqaljuqaljup i qinaljan nu vaik a sema cemecemel, a kinacu a turivecan, mavan a pinautez a varung aya, nakuya a venca, nakuya malap tua inika nimitja, ayatua sinan palisi angata, nu malap itjen tua inika nitjen a dringay, inika timitja na malap tua sacemel, palemek tu palisi anga nu tjaivililj, inika itjen a uri malapanga, inika itjen a palapen nua tja vuvu ayaya aicu a tja ramaljemaljeng.

aqu pinaqaljaj aravac a ruqaljuqaljup, ayatua na mitatekuan nu kicacevung tua timaimanga, na kitatekuan uta nu sema cemecemel, ulja padjameqi, ulja palapi tu sipangalj tua tja sikataqaljan ayaya tulu na ramaljemaljeng, nuna pasusu itjen tua kakudan, tjara na mapaqaljaj na maligu a tja ruqaljuqaljup, a tja sikataqaljan, a tja ramaljemaljeng kata tja maqacuvucuvung.

排灣族狩獵文化

排灣族的狩獵文化，獵人在部落是相當受人尊重的，而獵人的好名聲會流傳萬代。為什麼在傳統社會中獵人文化如此受到重視？因為獵人獵到食物，都會先帶到領袖家內，再與族人分享。這是從古以來的習慣，不能自己享用。

部落的老獵人說過，獵人最重要的裝備就是一個誠實的心，不可隨便拿別人的獵物，這是個禁忌，如果你拿別人獵物佔為己有，會受到詛咒，下一次上天就不會再給你好運氣了。

獵人之所以受到敬重，除了因為他也是一樣非常尊敬別人之外，在山林取食物時，都必須放低姿態，這也是訓練族人要謙虛的生活態度，獵人有了這些好名聲，自然就會受到尊重，這就是獵人們追求的最大福氣。

7

cemedas anga qadaw

一. 課文

na cemedas anga qadaw,

vaik a karakuda ti kama kati kina.

na minequt anga qiljas,

na tjumaq anga ti kama kati kina.

kaikaiv amen sane pacucun tua vitjuqan.

課文翻譯：太陽出來了

太陽已經出來了，

爸爸和媽媽去工作。

月亮已經出來了，

爸爸和媽媽已經回家了。

我們一面吃晚餐一面看星星。

二. 生詞

族語	漢語	族語	漢語
cemedas	日出；照射	tjumaq	家裡；回家
qadaw	太陽；日；天	kaiv	吃晚餐
vaik	去	kaikaiv	正在吃晚餐
karakuda	工作	sane	同時
minequt	出來；出現	pacun	看
qiljas	月亮	vitjuqan	星星

三. 句型練習

1. cemedas anga qadaw.

minequt anga vitjuqan.

ljevavaw anga qiljas.

tjevuta anga qerepus.

2. vaik a karakuda ti kama kati kina.

vaik a sema gaku ti kuliw kati kapi.

vaik a kivangavang ti tjuku kati vais.

3. tjumaq anga ti kama kati kina.

mangetjez anga ti kaka a uqaljajn kata vavayan.

semekez anga ku kaka a uqaljay kata vavayan.

4. kaikaiv amen sane pacucun tua vitjuqan.

kemakan amen sane pacucun tua tilibi.

pacucun aken ta sapitj sa ku kilangedageda tua senay.

四.生活會話

1. na cemedas a qadaw tasauni?

A:ui, na cemedas a qadaw tasauni

B:ini, na veljelem a kadjunangan tasauni.

C:ini, qemudjaqudjalj a kadjunangan tasauni

2. semainu ti tjama kati tjaina?

A:vaik a karakuda ti kama kati kina sema vavua.

3. na makuda kadjunungan tucu a seleman?

A:na sarunguaq a kadjunungan tucu a seleman

B:na minequt a qiljas katua vitjuqan tucu a seleman.

C:na miseleman a kadjunungan tucu a seleman.

4. mangetjez anga ti tjama kati tjaina?

A:ui, mangetjez anga ti kama kati kina.

B:neka, nekanan a mangetjez ti kama kati kina.

5. nu kemakan mun a tacemekeljan, anema nu kudakudain uta?

A:kemakan amen sane kaljavaljavar.

B:kemakan amen sane pacucun tua tilibi.

五.情境問答與詞彙語意

1.saigu aravac a ngaingay a malang ta ljinay, napacun anga sun ta

ngaingay a malalang ta ljinay?

A:ui angata, saigu aravac a ngaingay a malang ta ljinay, ljakua, ini

anan a ku pacun ta ngaingay a malalang ta ljinay.

2.rukan amen ta vaqu i qinaljan, tima macaqu a kemesa itua nu cemekeljan?

A:ui, nu sema qinaljan itjen keman nitjen ta vaqu, itua nia cemekeljan, ti kina a macaqu a kemesa ta vaqu.

3.qulivalivay a _____.

→A:vaqu B:vasa C:vurasi D:vacalj

4.marekutj aken _____ ta ciqaw.

→A:venava B:venecik C:venaquesing D:venuciq

六.衍伸詞與語法結構

1. pacun—看

例句:na pacun ta paquljis ti kaka i umi.

2. pacucun—正在看

例句:pacucun ti vuvu a vavayan ta sinitalem a ljaceng.

3. pinacunan—看過

例句:ku pinacunan anga azua mareka zuga.

4. sipacunan—看法

例句:na makuda su sipacunan taicu a pacugan.

5.pacunuanga—要去看

例句:nu vaik mun a sema qinaljan pacunuanga ti vuvu a uqaljay..

6.pacuni—一起看

例句:ari pacuni ta zemiyaziyan i cihuisu.

範例:

na _____ anga aken ta pudjamayan ni vuvu a vavayan.

A. pacuni B.pacucun C.sipacunan D.pacun

七.看圖說話

tacemekeljan i kacasavan a talidulidu:

izua masepatj a tacekeljan i kacasavan a seman taliduliduan, izua vuvu a uqalay, vuvu a vavaya, izua maqacuvucung a uqaljy katua vavayan. na qemiladj a na semekez a vuvu a uqaljy, maisuisu a vuvu a vavayan, remizarizariz ta kasiw a maqacuvucung a uqaljy, qau pakakan ta vatu azua vavayan.

一家人在屋外的情境；

有四位一家人在屋外熱鬧的情境，有爺爺、奶奶、年輕的男生及女生，爺爺坐著休息，奶奶正在搗米，年輕的男生正在鋸木材，年輕的女生正在餵狗。

八.歌謠教唱

kaki rangezan

| 6 6 5 3 5 6 i 6 i | 6-. i 6 i 6 5 | 3 6 5 3. 2 |

ti kina nu a ya ken ti ki na nu a

| 1 3 2 1 6 1 | 6 - - - | 6 1 6 1 3 2 1 3 6 5 |

ya ken (1)ku kina tjeng lang la

(2) mavana ku kakirange

| 3 -. 2 3 2 1 | 2 2 1 6 6 1 2 1 6 6 | 6 - - - ||

ya n mavan a kukaki ra nge zan

za n a pa tje pa la lau laut

詞意：母親是我的最愛，也是我的永遠的依靠。

九.文化小廣場 ~~ 排灣諺語

cemevulj itjen nu kiqaung ta tja sevalitan

nu kalja masalut a se paiwan, izua cu a pucevulj a tja kakudakudan tua tja sevalitan, a pucevulj nu ayaitjen, mavan a patjumalj tua tja sevalitan, a tja pulingaw tja paraqaljaj, kemasicuay namasalu aravac tua aicu a pitua pucevulj, avan nu tja pakazuanan a kiqaung ta tja sevalitan aya. sa aicu a singilj nu itua tja palisiyan, tjalja nanguaqan a sipucevulj, tja sinan pazangal aravac. saka aicu a vaqu, nitjen a kacalisiyan a tja lami a mamamaw. Ijakua titjen a se paiwan a pimaza tua tja palisiyan , tja sikiqauqaung tua tja sevalitan, ayatua a si pacunan nua tja vavulungan ta singilj, namaya tua tja lada, namaya tua tja vecik uta.

izua za kai nua tja vavulungan tu aicu a tja lada, a tja kai kata tja kiniqaung, makaya kicaing tua cevulj. sa djemaljun i kadrengdreng, sa lemangda a tja sevalitan aya. namayatucu a pupalisiyan tua nemanga, pai pucevulj itjen a pakeljang a patjumalj tua tja sevalitan tu uri patagilj anga za tja palisian aya.

祭祀起煙祈福文傳達天際

排灣族在舉行年祭之前，我們會有起煙昭告神靈的祭祀文化，起煙是昭告神靈媒介。排灣族祭師自古以來，深信著起煙是跟另一個國度靈界溝通的語言，而小米梗就是最好的祭祀物品。而小米是原住民族共同的作物，而它的小米梗點燃之後，是排灣族舉行任何祭儀時祈

福用，它是儀式文字。

老一輩的人說，我們的話會黏在煙，會讓祖先聞到就會看到聽到。
在舉行任何祭典之前，起煙主要的用意，是希望透過小米梗煙，告知
天上神靈部落即將舉行祭典。

8

qemudjalj

一. 課文

A:qemudjaqudjajl anga i casaw.

A:na masi ljinay sun?

B:izua, na kemacu aken ta ljinay.

A:avan a ainu a su ljinay?

B:avan a aicu a drikidrikitj a ku ljinay.

A:pai, ari vaiki.

課文翻譯：下雨

A:外面正在下雨了。

A:你有帶雨傘嗎?

B:有，我有帶雨傘。

A:你的傘是哪一個?

B:短短的這一支是我的傘。

A:好，我們一起走。

二. 生詞

族語	漢語	族語	漢語
qemudjalj	下雨	avan	就是
qemudjaqudjajj	正在下雨	ainu	哪一個?
casaw	外面；出去	aicu	這個
namasi	有帶...	drikidrikij	短短的
ljinay	雨傘	ari	走
kemacu	帶	vaiki	一起去

三.句型練習

1. qemudjaqudjalj a i casaw tucu.

qemadaqadaw a i casaw tucu.

namiseleman a i casaw tucu.

2. namasi ljinay sun?

na kemacu sun ta ljinay?

su kinacu a su ljinay?

3. namasi ljinay aken.

na kemacu aken ta ljinay.

ku kinacu a ku ljinay.

4. avan a ainu a su ljinay?

namakuda su ljinay?

su pininu a su ljinay?

5. avan a aicu a drikidrikij a ku ljinay.

avan a azua a qudjidjilj a ku ljinay.

neka nu ku ljinay imaza.

四.生活會話

1. qemudjaqudjalj a i casaw?

A:ui, qemudjaqudjalj a i casaw.

B:ini, qemadaqadaw a i casaw.

C:ini, meljay anga qudjalj i casaw

2. namasi ljinay sun?

A:izua, namasi ljinay aken.

B:neka, neka namasi ljinay aken.

3. izua su kapa ?

A:ui, izua ku kapa.

B:neka, neka nu ku kapa.

4. na kemacu sun ta sapitj?

A:ui, na kemacu aken ta sapitj.

B:ini, ini a na kemacu aken ta sapitj.

5. su kinacu a su sivecivecik?

A:ui, ku kinacu a ku sivecivecik.

B:ini, ini a ku kinacu a ku sivecivecik.

6. avan a ainu a su ljinay?

A:avan a aicu a ku ljinay.

B:avan a azua a ku ljinay.

C:neka nu ku ljinay imaza.

7. avan a namakuda su ljinay?

A:avan a qudjidjilj a ku ljinay.

B:avan a ladruadruq a ku ljinay.

五.情境問答與詞彙語意

1.maculju aravac tucu a kaljavaquan, na vaik anga sun a ljemanguy a sema pana?

A:ui angata, maculju aravac tucu a kaljavaquan, ljakua, ini anan a ku vaik a sema pana ljemanguy, gemagalj a ljemanguy i pana.

2.zemeli aravac a kemesa, tima kisan kemesa itjumaq tjanumun?

A:ui, zemeli aravac a kemesa, ti kina kisan kemesa itjumaq tjanuamen.

3._____ a qatiya.

→A:qaljeceqeceqec B:qaljesaljesaw C:qapedapedang D:qadiadid

4.na _____ aken ta tjalupung.

→A:masi B:kinacu C:kemacu D:sikacu

六.衍伸詞與語法結構

1. qudjalj—雨水

例句:qaca angata ca qudjalj tucu..

2. qemudjalj—下雨

例句:uri qemudjalj anga ari kililjingi(kiljaungi).

3. qemudjaqudjalj—正在下雨

例句:qemudjaqudjalj a i casaw, mayanan a vaik.

4. ruqudjalj—常下雨

例句: ruqudjalj a ita nia qinaljan.

5. siqudjaljan—雨勢

例句: namakuda siqudjaljan imaza.

6. kaljaqudjaljan—雨季

例句: nu itja 7.8.9 a qiljas, avan a kaljaqudjaljan i taiwan.

範例:

nu itja 7.8.9 a qiljas a _____ i taiwan.

A. siqudjaljan   B. kaljaqudjaljan   C. qudjalj   D. qemudjalj

七.看圖說話

qemudjaqudjalj a kadjunangan:

qemudjalj a papintjus a kadjunangan, izua madrusa vavayavayan a naljeminay tu ita ljinay, izua macidilj a uqaljaj a nakemapa, izua macidilj a kakedrian a mintulutuluq a ini a na kiljaung, izua madrusa a kakedrian a uqaljaqaljaj a kivantavangavang tua namaliljung a zaljum, izua matjelu a vavayavayan a kiljaljaung i tekun ta kudrakudral a kasiw, na temalidu aravac.

雨中即景；

天氣突然下起大雨，有兩位女生共撐一把傘，有一位男生穿著雨衣，有一位小朋友跑著沒穿雨具，有兩位小男孩正玩著積水，有三位女生躲在大樹下避雨，非常的熱鬧。

八.歌謠教唱

papupicul

| 3 5 | 6 - -.i | 3 2 i 6. 5 3 2 1 | 3 6 6 6 5 3 5 | 3 - - - |

na lu a ni na lu a na i ya na ya u

se na ya ma pu ljat satje kana sace qalj

| 2 1 6 1 3 6 i | 6 5 3 3 2 1 6 | 1 3 2 1 2 1 6 6 | 6 - - - ||

na si lu a lu me de ya ken ai yana iya naya u

satje ka na matevetevelj a ki papu picu picul

歌詞大意：(1)虛詞 (2)大家一起來輕鬆歡樂跳舞歌唱，
聚集一起求力量。

九.文化小廣場 ~~ 排灣諺語

kemsakesa ta vaqu

aki anema kemsakesa ta vaqu ayaitjen? nu maqadadaw sa qudjalj, mavan a kemsakesa ta vaqu aya, aicu a sepiuma, izua cu a siqaqivuan tu kemsakesa ta vaqu aya, a zuma qinaljan inika tjen a kemeljang. titjen a se vuculj tasicuayan ka i vukivukit anan itjen, nu mavacuvacuk itjen itua unem a qiljas a patje pitju a qiljas, avan a sikivaquvaquan, sa sikesakesan tua tja vaqu. ljakua ru qudjalj nu itua sepatj a qiljas a patje lima qiljas, saka nu qemudjaqudjalj sa maqadaw, izua nu inika uri makesa tja kinsa vaqu, manasika nu maitucu a maqadaw a kinaqadavan, a tja vavulungan qivu a mayatucu: “a~i! padriangata! nu maitucu matu kemsakesa a naqemati tua vaqu, sa uri kivaqu anga itjen kaumaya” ayaya sepiuma a tja sikataqaljan, saka nu qivu tua qemudjaqudjalj sa qemadaw, avan a kemsakesa ta vaqu aya.

正在煮小米

何謂正在煮小米呢？排灣族人稱太陽雨，這是屏東比悠瑪部落的說法，為何用煮熟小米來形容天氣(晴時多雲偶陣雨)的現象呢？源自排灣族人特殊農耕使然。早期在高山上 6 到 7 月是小米成熟期，而 4 至 5 月為梅雨季節，天氣可能會一連下好幾天的雨，會影響小米的生

長，在這期間如果天氣出現太陽又下雨的現象，老一輩人會說：「哇！太好了！這是造物者在煮熟小米，小米很快就成熟了」因此，比悠瑪部落人稱太陽雨為煮熟小米。

9

vucelacelay a qerepus

一. 課文

A: anema quljaw na qerepus i kalevelevan?

B: veteqiteqilj a qerepus i kalevelevan.

A: bulay a quljivqngeraw i kalevelevan?

B: bulay angata quljivangeraw i kalevelevan.

課文翻譯：白色的雲

A: 天上的雲是什麼顏色？

B: 天上的雲是白色的。

A: 天上的彩虹美麗嗎？

B: 天上的彩虹真美麗。

二. 生詞

族語	漢語	族語	漢語
qerepus	雲	quljaw	顏色
kalevelevan	天空; 天上	bulay	美麗; 好
vucelacelay	白色的	quljivangeraw	彩虹
anema	什麼?	angata	確實; 真的

三. 句型練習

1. vucelacelay a qerepus.

qucengecengel a ngiaw.

qulivalivay a vatu.

qudjidjilj a itung(kava).

liljualjuas a gadu.

cangiyangiya a kacakac.

2. anema quljaw na qerepus i kalevelevan?

anema quljaw na zaljum i ljavek?

anema quljaw na kasiw i gadu?

anema quljaw na itung(kava) nimadju?

3. bulay angata quljivangeraw i kalevelevan.

sanguaq angata kinsa ni kina.

sarunguaq angata senay ni kaka a vavayan.

semamalji angata caquanan ni kama.

4. bulay a su ngudjus.

bulay a ku maca.

bulay a angalj nimadju.

5. bulay a qiljas i kalevelevan.

bulay a quljivangeraw i kalevelevan.

bulay a vitjuqan i kalevelevan.

四.生活會話

1. anema quljaw na su itung(kava) tucu?

A:qudjidjilj a quljaw na ku itung(kava) tucu.

2. anema quljaw na su kacakac tucu?

A:qucengecengel a quljaw na ku kacakac tucu.

3. anema su tjalja tjengelayan a quljaw ?

A:tjalja tjengelayan aken ta qulivalivay a quljaw.

4. bulay a qiljas i kalevelevan?

A:bulay angata qiljas i kalevelevan, matu djemelidjeli..

5. napacun anga sun ta quljivangeraw?

A:ui, napacun anga aken ta quljivangeraw, bulay angata.

6. bulay a maca ni aljuy?

A:bulay aravac maca ni aljuy.

五.情境問答與詞彙語意

1.tjuruvu aravac a tjengelay a ljemanguy, tjengelay sun a ljemanguy?

aqumaya?

A:ui,tjengelay aken uta ljemanguy, ayatua a ljemanguy sika tarivak na tja kinacavacavan(lingalingaw).

2.ljemaIjeqelan nu kaljaljeqelan, uri kemuda sun sa maseljec a su

kinacavacavan?

A:ui, Ijaljeqel angata nu kaljaljeqelan a tja kinacavacavan, kigetjem itjen a nudu maseljec a tja lingalingaw.

3.aicu a _____.maqati a sipaisu ta qavay.

→A:langalj B:valanga C:vacaq D:lungelj

4.aicu a qidung sedjelj a _____ , ini a nametad.

→A:tjevetjeveng B:Ijicaljicaq C:rariljariljayan D:kakudrakudralan

六.衍伸詞與語法結構

1. bulay—美麗；漂亮；好

例句:paru bulay azua vavayan.

2. bulabulay—美麗的；漂亮的；好好的

例句:bulabulay izua ti kina, aqu patjavaten nua aljak?

3. tjaljabulayan—最美麗；最漂亮；最好的

例句:tjaljabulayan a kakudan nazua caucau.

4. kinabulay—那樣美；那樣好

例句:manu namayatucu a kinabulay naicu a umaq.

5.binulay—很細心；很美好

例句:binulay a kilalaing a vuvu nimadju ta saqetju.

6.mababulay—相互關心愛護

例句:mababulay aravac tiamadju a mare kaka.

範例:

manu namayatucu a _____ nimadju.

A. bulay B.mababulay C.binulay D.kinabulay

七.看圖說話

tjau meljay a kadjunungan:

meljay anga qudjalj, cemedas a qadaw a kemasi tua qerepus, manu izua bulabulay a quljivangeraw a namaya tua tjakudrang i vecekadan tua matja drusa a gadu, matu katje quljavan a qadjay a sinivecik i kalevelevan, bulay angata nu tja pacunan, a quljaw nua quljivangraw, izua qudjidjilj, qulivalivay, liljualjuas, cangiyangiya.

雨後即景:

雨停了，太陽從雲後照射出來，結果有一道彩虹如一座橋在兩座山中間，又好像畫在天上的彩帶，看起來真美麗，彩虹有紅、橙、黃、綠、藍、靛、紫等顏色。

八.歌謠教唱

ari ari(大家一起)

ari kikasivi ari kikasivi lja hay-yan-na in-i-yu-in-huy-yan ×2

(走! 我們去砍木材) (虛詞)

ari kivaqui ari kivaqui lja hay-yan-na in-i-yu-in-huy-yan ×2

(走! 我們去採小米) (虛詞)

ari kisudjui ari kisudjui lja hay-yan-na in-i-yu-in-huy-yan ×2

(走! 我們去找情人) (虛詞)

ari senaiyi lja ari senaiyi lja hay-yan-na in-i-yu-in-huy-yan ×2

(走! 我們去唱歌) (虛詞)

ari ziyani lja ari ziyani lja hay-yan-na in-i-yu-in-huy-yan ×2

(走! 我們去跳舞) (虛詞)

歌詞大意:過去我們排灣族的生活裡，離不開歌謠，而且是集體生活，一起工作。所以，工作、砍材、採小米及找情人，都是在一起的。

九.文化小廣場 ~~ 排灣諺語

qeceng na qudjalj a quljivangraw

aicu a quljivangraw nu ayaitjen, maretimaljimalji a patarevan, a sinan milimilingan na sekacalisiyan i Taiwan liyaw aravac. Ijakua titjen a paiwan mavekelj a memilimilingan tua patjara quljivangraw, sa anema patarevan nua quljivangeraw? izua cu a tja lalangdang a mayatucu, nu qemudjaqudjalj sa nu maka qudjalj anga, tjevuta cu a quljivangraw aya, sa aicu a quljivangraw nu pacunan nua tja ramaljemaljeng, qeceng na qudjalj aya tiamadju. mavan a sika nu pacun tiamadju, makeljang tu ini anga uri mangtjez a qudjalj aya, uri ljiacadjanga qudjalj aya, mavan cu a sipacunan nua tja ramaljemaljeng tua quljivqngraw.

彩虹是雨的欄杆

台灣原住民神話對彩虹的來源有多種解釋，但對排灣族來說，很少聽到有關彩虹的神話。那彩虹代表什麼？有此一說，有些長輩看到彩虹就說：是雨的欄杆。對排灣族來說，看到彩虹就知道雨在彩虹後面，雨勢漸遠的象徵，彩虹出現表示雨勢漸漸遠離，這就是長輩對自然現象豐富的想像。

詞彙:quljimamarav 彩豔吉丁蟲   quljicacengrav 蜻蜓

qucivauvav 螢火蟲

10

kadjunungan

一. 課文

izua sepatj a veljangaljangaw i kadjunungan,
izua alu a cemel a nacemuvuq itua kadjunungan.
maleva tiamadju nu venali.

kemepang ta qulu a veljangaljangaw,
penaqepaq ta lima a cemel uta.

課文翻譯：大地(土地)

大地上有四朵花，

大地上長了八株草。

吹起風來，它們很高興，

花兒點點頭，

草也拍拍手。

二. 生詞

族語	漢語	族語	漢語
kadjunangan	大地；土地；氣候	kemepung	點頭
Veljanganjangaw /vuciar/hana	花	qulu	頭
cemel	草；藥；垃圾	Penaqepaq/temamitami	拍手
cemuvuq	長出來	lima	手；五
maleva	高興	sepatj	四
venali	風吹起	alu	八

三.句型練習

1. izua situ i gaku.

izua sinsi i gaku.

izua aintuluqan i gaku.

2. izua drusa a sapitj i vavaw ta cukui.

izua drusa a sivecivecik i vavaw ta cukui.

izua drusa a siquliqulip i vavaw ta cukui.

3. izua nia puljacengan i vavua.

izua nia puvasan i vavua.

izua nia puvaquan i vavua.

4. izua sepatj a vuljangaw a navenuciar i kadjunungan.

izua pitju a cemel a nacemuvuq i cemecemel.

izua tapuluq a ciqaw a ljemanguljanguy i pana.

izua tjelu a ngiaw a nataqed i vavaw ta sangel.

izua masepatj a kekedrian a mintulutuluq i aintuluqana.

5. maleva tiamadju nu venali.
qemaung timadju nu saqetju.
djemeli timadju nu ljaqeljaqen.
matjalaw timadju nu maculja.
6. dremequng ta qulu ti kuliw.
cemabecab ta lima ti tjuku.
tjemadrek ta kula ti kapi.
mangalj ta angalj ti vais.

四.生活會話

1. anemanema i vavaw tua su cukui?

A:izua tjelu a sapitj, drusa a sivecivecik kata ita siquliqulip.

2. izua anema itua nu kacasavan?

A:izua cukui, qaqiladjan, cacapan kata puljacengan.

3. anema su pacunan nu vaik sun a sema gadu?

A:pacun aken ta kasiw, cemel, paquljis kata vangalj nua kasiw.

4. anemanema sinitalem ni vuvu i kavuavuan?

A:izua vasa, vurasi, vaqu, djulis, paday qarizang kata mareka
ljaceng.

5. tjengelay sun a vaik a sema gadu a kivantavang?

A:ui, tjengelay aken a vaik a sema gadu a kivantavang.

6. aqumaya tjengelay sun a vaik a sema gadu a kivantavang?

A:ayatua nu pacun itjen tua liljualjuas a gadu, sika nanguaq nua tja
maca.

五.情境問答與詞彙語意

1.liyaw aravac a ciqaw i veljeluan, ini anan a su panadip i veljeluan?

A:ini, ini anan a ku panadip i veljeluan, ljakua avalanga zua ciqaw i
veljeluan.

2.nu lemuni nusauni, uri qemiladj anan sun i tjumaq?

A:nu lemuni nusauni, uri mavilad aken a sema casaw, gemagalj a
qemiladj i tjumaq.

3. izua _____ a semenasenay i vavaw ta kasiw.

→A:quzang B:tjukaw C:viyadr D:gang

4. na pacun anga ken tua liyaw a _____ minlayalayap itua paquljis.

→A:qubequb B:tjukaw C:pangac D:gang

六. 衍伸詞與語法結構

1. maleva—高興

例句: maleva ravac ta sinikingan na ljavavaw.

2. sinikaleva—為此高興

例句: a djinameq a sengesengan sinikaleva ravac niamadju.

3. pakaleva—報喜. 祝福

例句: mangetjez a pakaleva tu izua anga vuvu.

4. pinakalevan—令人驚喜

例句: mapavalit anga kakudan nimadju pinakalevan angata.

5. malevaleva—正在高興

例句: malevaleva ta inadjameqan ta kuisang timadju.

6.levan—高興的樣子

例句:uri zemiyan ta levan ti vuvu a uqaljay.

範例:

_____ ta inaqatiyan na vuvu a vavayan.

A.levan B.sinikaleva C.pinakalevan D.malevaleva

七.看圖說話

kavuavian ni vuvu a vavayan:

a kavuavian ni vuvu a vavayan idungdungt a nia umaq, a talem i kavuavian, izua vaqu, vasa, vurasi, puday, siyak kata mareka ljaceng, a maka ljaviljaving izua veljevelj, tjevus kata ljabatj, namarukuz a talem ni vuvu a vavayan. izua kudrakudral a kasiw a kakililjingan ni vuvu a vavayan , bulay sa sarunguaq a kavuavian ni vuvu vavayan.

奶奶的田園風光:

奶奶的田園在我們家附近，田園裡種植有小米、芋頭、地瓜、玉米、南瓜和一些青菜，田園周邊有香蕉、甘蔗和番石榴，奶奶種的東西都長得很好。田園中有一棵大樹供奶奶乘涼用，奶奶的田園漂亮又舒適。

八.歌謠教唱

我們都是一家人

你的家鄉在 naluwan，我的家鄉在 naluwan
從前的時候是一家人
現在還是一家人
手牽著手，肩併著肩
輕輕的唱著我們的歌聲
團結起來，相親相愛
因為我們都是一家人，現在還是一家人

(排灣族語)

a su qinaljan i naluwan, a ku qinaljan i naluwan
ta sicuayan tacemekeljan nitjen
patje tmcu tacemekeljan a nan
patja tjiyaki, a ciyuciyuri
satje senay a meseljaseljang
kara sudji, pare kiljivaki

aya tusi ka tacemekeljan nitjen, patje palalaut a nga

間奏

na lu wan tu i ya na ya hey i ya hey
na lu wan tu i ya na ya u hay yan
hu i na lu wan tu i 104 ana ya hey

(虛詞)

九.文化小廣場 ~~ 排灣諺語

sipedjek ta sapuy a” kalailad“

nu kalja ljaljeqelan, tjuruvu a tja sikataqaljan a tjenglay a kingidju, a tja silaljalalja, a tja sikesakesa, a tja sikingidjungidju, sapuy ayaitjen tua kemudanga, mavan a sika nu itjumaq itjen, tjara izua tja liningdjelj a pinakezekezan a sapuy. tasicuayan izua papusapuyan aya tja sikataqaljan, a pinakezekezan tua sapuy a sipateljeljar tua tja qinaljan. izua uta sipucevucevulj tua kasiw i qumaqan, nu izua sapuy sa i casav a tja matjaljaljak a tja sikataqaljan, sana ljaljeqel na maqudjelj tiamadju nu sema tjumaq, makayanga tiamadjun a kingidju.

izua za kemasi rinali a qinaljan a ramaljen a na temulu a mayatucu: a sepaiwan nu uri pecungu nu kaljaljaljeqelan, tjalja nanguaqan a kalailad a kasiw a sipedjek aya, ulja tjen a na kemeljang taicu a caquanan nua tja ramaljemaljeng.

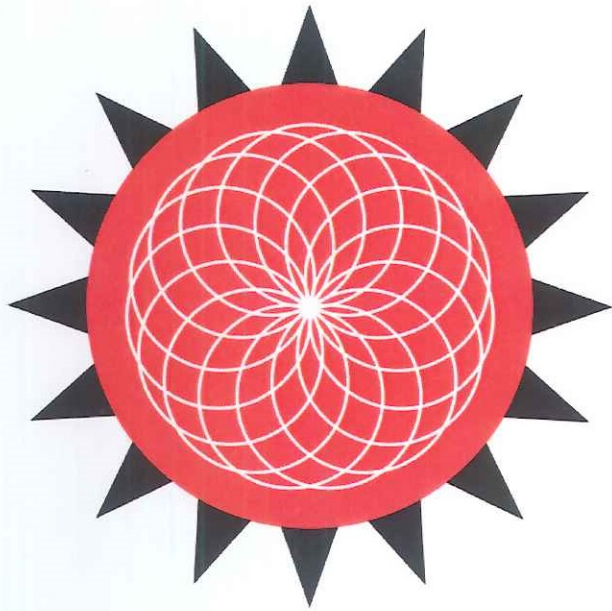

排灣族最佳火種”旋莢木“。

天冷的時候，部落族人最喜歡烤火取暖，烹煮食物需要用火，取暖需要用火，火是生活中非常重要的東西，除了能烹煮食物，也能照亮黑暗處，因為家戶戶的屋內都會建置一個升火之處及燈具。天冷時從屋外回來的家人，也能馬上靠火取暖。

Rinali 部落有一位長輩教我們認識排灣族最佳的一種引火植物，那就是”旋莢木“，期望我們後輩子孫能知道長輩的生活和智慧。

IERCT
臺南市原住民族
教育資源中心

原住民族語言學習市本教材-【排灣族】

發行人：市長黃偉哲

總編輯：鄭新輝

編輯者：林順吉(kuliw)、高金玉(ranaw)、阮美月(sauljaljuy)
謝梅珠(saputjaw)、鄭劉妹(Umi)、方明勝(kuliu)

審查者：曾有欽

工作小組：白惠蘭(Salau)、吳靜宜、林士雯

執行單位：臺南市政府教育局原住民族教育資源中心

發行單位：臺南市政府教育局
